

И възгласи на древни псалмопѣня долитатъ мигъ слѣдъ мигъ.

Едва дочела послѣденъ слогъ, тя се отпусти на диванчето и съ болка се вслуша въ нависналото мълчание. Душата ѝ като че бѣ изцѣдена; а снагата ѝ тежеше като олово.

Тя се замисли, но умътъ ѝ не схващаше мисълта ѝ. Прѣдъ нея се мѣркаше като сънъ: тъмно и безнадеждно бждаше; тѣжно и безутѣшно минало и грозно, тягостно до смъртelnостъ настояще.

И тя повдигна натежели клепачи и съ тѣпи болки погледна на вѣнъ. Тамъ бѣше тъмно. И свѣта ѝ се прѣдстави тъмнина, въ когото всичко е путо, суетно.

Изморения умъ като да се продигна и тѣжно я запита: ето какъ мисли братъ ти — не е ли правъ той? Каква смисълъ има единъ такъвъ животъ?

И отговорътъ бѣ: безмислица.

Нѣкога тя пакъ се бѣ питала, ала сърдцето ѝ трепна прѣди да отговори: то още вѣрваше въ възможното щастие. Но сега! Сега всичко бѣ потъмнѣло; отчаянието бѣ безисходно. И когато се запита и отговори — въ нея вилнѣяше само една сила: самоунищожението.

— Животъ! — прѣзрительно се промѣкна това име прѣвъ умътъ ѝ. И въ отвѣтъ нѣдѣ дълбоко се чу отекъ: смъртъ! И тая дума, като носеше едно възмездие на обидената душа, сѣкашъ отплащаше и на свои, и на Николаева, и на обществото.

Ана почувствува, че за прѣвъ пѣтъ чрѣвъ помисъла за смъртъ се осмисля нейния животъ.

— Да се унищожихъ — значи да не страдашъ, — и дойдоха на умъ думитѣ на брата ѝ. И въ мигъ за Ана се проясни борбата, що ставаше въ нея: тя разбра, че животътъ е една тягостъ, една безмислица, която гнети душата, измѣчва ума и гризе цѣлото ѝ сѣщество.

Ана примрѣжи клепки, вгледана въ мъждеющата прѣвъ глобуса лампа и мисълта за смъртъ проблѣсна като искра, въззе се като мълния и просия като стихия. Ана се забрави. И въ нейното въображение като на тъмна нощъ се възмогна нѣкакъвъ таинственъ пламъкъ, извилъ снага изъ зинали пукнатини на шеметни скали, проблѣсна като сърдита свѣтканица и разтърси цѣлата